

Тема: Порядок здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що підлягають експортному контролю. Ідентифікація товарів подвійного призначення

План

1. Повноваження органів державної влади в галузі державного експортного контролю
2. Здійснення митних формальностей за митною декларацією
3. Єдиний список
4. Відповідальність в галузі експортного контролю

Література

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI.
2. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III.
3. Закон України від 20.02.2003 № 549-IV «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання».
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.07.1997 № 767 «Положення про порядок проведення експертизи в галузі експортного контролю».
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2003 № 63 «Порядок митного оформлення військової техніки та військових транспортних засобів, які перетинають Митний кордон України».
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 06.06.2012 № 500 «Про затвердження Порядку державного експортного контролю за проведенням переговорів, пов'язаних з укладенням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) щодо здійснення експорту товарів».
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.04.2004 №86 «Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання».
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 20.11.2003 № 1807 «Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення».
9. Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 № 649 «Про затвердження Порядку використання в митних органах дозволів і висновків Державної служби експортного контролю України та їх електронних копій».
10. Наказ Державної служби експортного контролю від 29.11.2004 № 355 «Про затвердження Інструкції про порядок оформлення і використання дозвільних документів у галузі державного експортного контролю».

1. Повноваження органів державної влади в галузі державного експортного контролю

Законодавчі основи державної політики в галузі державного експортного контролю визначає Верховна Рада України.

Загальне керівництво державною політикою в галузі державного експортного контролю відповідно до Конституції України здійснює Президент України.

Рада національної безпеки і оборони України координує діяльність та здійснює контроль за діями органів виконавчої влади в галузі державного експортного контролю.

Кабінет Міністрів України забезпечує здійснення державної політики в галузі державного експортного контролю.

Реалізацію державної політики в галузі державного експортного контролю забезпечують центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, а також міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, уповноважені згідно із законодавством здійснювати заходи в галузі державного експортного контролю. Зазначені органи виконавчої влади можуть також залучати до участі в здійсненні заходів державного експортного контролю інші центральні органи виконавчої влади, представництва України за кордоном та юридичних осіб, діяльність яких безпосередньо не пов'язана з державним експортним контролем, за згодою їх керівників.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, безпосередньо або спільно з іншими центральними органами виконавчої влади сприяє здійсненню діяльності, пов'язаної з міжнародною передачею товарів, коли це відповідає національним інтересам, передусім завдяки створенню нових і збереженню існуючих робочих місць у галузі високих технологій, або обмежує чи забороняє провадження такої діяльності в разі, коли це суперечить національним інтересам України, її міжнародним зобов'язанням, цілям боротьби з тероризмом, а також у разі, коли є підстави вважати, що зазначені товари належать до зброї масового знищення чи призначені для створення такої зброї, засобів її доставки, або за відсутності належних гарантій (зобов'язань) щодо кінцевого використання товарів.

2. Здійснення митних формальностей за митною декларацією

Методами здійснення державного експортного контролю є:

ідентифікація товарів, що передбачає встановлення відповідності конкретних товарів, які є об'єктами міжнародних передач, найменуванню та опису товарів, внесених до списків товарів, що підлягають державному експортному контролю;

надання дозволів чи висновків на здійснення міжнародних передач товарів або проведення переговорів щодо здійснення таких передач;

здійснення митного контролю та митного оформлення товарів відповідно до законодавства;

застосування санкцій до суб'єктів господарювання, які порушили порядок здійснення таких передач, установлений цим Законом та іншими актами законодавства в галузі експортного контролю.

Митні органи здійснюють митні формальності, необхідні для пропуску через митний кордон України, випуску у відповідний митний режим товарів військового призначення та подвійного використання на підставі відповідного дозвільного документа на здійснення міжнародних передач товарів, отриманого від центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, з використанням механізму "єдиного вікна" відповідно до Митного кодексу України.

У разі якщо з використанням механізму "єдиного вікна" відповідно до Митного кодексу України у формі електронного документа, засвідченого електронним цифровим підписом, отримано лише нетаємні відомості про документи, що містять таємну інформацію, паперові примірники документів, що містять таємну інформацію, надаються на вимогу митному органу для здійснення митних формальностей у випадках та порядку, встановлених Митним кодексом України та іншими законами України.

На запит імпортера товарів, що може подаватися у тому числі з використанням механізму "єдиного вікна", митні органи видають сертифікат підтвердження доставки, яким засвідчують факт надходження в Україну товарів, визначених у зазначеному сертифікаті. Сертифікат підтвердження доставки на вибір заявника видається у паперовій формі або у формі електронної (сканованої) копії паперового документа, засвідченого електронним цифровим підписом, з використанням механізму "єдиного вікна".

Порядок здійснення контролю за міжнародними передачами товарів установлюється Кабінетом Міністрів України (Постанови КМУ № 86, № 1807 (спискові товари)) відповідно до Закону України № 549, актів Президента України залежно від конкретних груп товарів та видів їх міжнародних передач.

Найменування та опис товарів, міжнародні передачі яких підлягають державному експортному контролю, вносяться до списків товарів, що підлягають державному експортному контролю (далі - списки).

Списки складаються за відповідними групами товарів центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, із залученням заінтересованих центральних органів виконавчої влади. До складання списків можуть також залучатися представники підприємств, наукових установ, організацій, а також їх об'єднань.

Списки затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Процедури державного експортного контролю застосовуються з метою запобігання розповсюдження зброї масового знищення, засобів її доставки та звичайних озброєнь.

При отриманні центральними органами виконавчої влади, що здійснюють державний експортний контроль, інформації про наміри або можливість використання будь-яких товарів, не внесених до списків, у державах, що є їх кінцевими споживачами, для розроблення, виробництва, складання, випробування, ремонту, технічного обслуговування, модифікації, модернізації, експлуатації, управління, зберігання, виявлення, ідентифікації або для розповсюдження зброї масового знищення чи засобів її доставки зазначені органи зобов'язані поінформувати про це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, який має право у зв'язку з цим застосовувати до таких товарів процедури державного експортного контролю.

Державний експортний контроль здійснюється також і стосовно експорту, імпорту або тимчасового вивезення товарів, не внесених до списків, у разі, коли:

такі товари ввозяться на територію України з наданням міжнародного імпортного сертифіката на вимогу держави-експортера;

експорт або тимчасове вивезення таких товарів за межі України здійснюється до держав, стосовно яких резолюціями Ради безпеки Організації Об'єднаних Націй, інших міжнародних організацій, членом яких є Україна, чи національним законодавством установлене повне або часткове ембарго на постачання таких товарів.

Якщо будь-якому суб'єкту господарювання повідомлено центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, або йому стало відомо іншим шляхом про можливість повного чи часткового використання будь-яких товарів, що передбачаються для експорту або тимчасового вивезення до інших держав, для розроблення, виробництва, складання, випробування, ремонту, технічного обслуговування, модифікації, модернізації, експлуатації, управління, зберігання, виявлення, ідентифікації або для розповсюдження зброї масового знищення чи засобів її доставки, або для військового кінцевого використання у державах, стосовно яких резолюціями Ради безпеки Організації Об'єднаних Націй, інших міжнародних організацій, членом яких є Україна, чи національним законодавством установлене повне або часткове ембарго на постачання товарів військового призначення, цей суб'єкт зобов'язаний звернутися до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, за отриманням дозволу на право здійснення експорту цих товарів незалежно від того, зазначені вони у списках чи ні.

Експертиза в галузі державного експортного контролю проводиться центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, для вирішення питання про можливість надання відповідних дозволів, висновків чи міжнародних імпортних сертифікатів, можливість проведення реєстрації суб'єктів господарювання, державних замовників з державного оборонного замовлення у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну

політику у сфері державного експортного контролю, як суб'єктів здійснення міжнародних передач товарів або надання таким суб'єктам, державним замовникам повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, має право отримувати від центральних органів виконавчої влади та інших державних органів, установ та організацій інформацію з питань, віднесених до їхньої компетенції, та залучати такі органи, установи та організації до проведення експертизи.

Основними завданнями експертизи в галузі державного експортного контролю є:

оцінка стану забезпечення захисту інтересів національної безпеки, дотримання міжнародних зобов'язань України, пов'язаних з нерозповсюдженням зброї масового знищення, засобів її доставки та обмеженням передач звичайних озброєнь, а також заходів щодо недопущення використання зазначених товарів у терористичних та інших протиправних цілях;

оцінка значення експорту товарів з точки зору можливості створення в державі, яка є кінцевим споживачем цих товарів, зброї масового знищення або засобів її доставки, звичайних видів озброєння та військової техніки або придбання будь-яких товарів, що можуть бути використані у створенні зброї масового знищення чи засобів її доставки;

визначення належності найменувань та описів товарів, поданих на експертизу, до найменувань та описів товарів, внесених до відповідних списків товарів, що підлягають державному експортному контролю;

визначення походження товарів;

перевірка наявності гарантій щодо доставки товарів заявленому кінцевому споживачу та їх використання у заявлених цілях;

оцінка стану додержання суб'єктами здійснення міжнародних передач товарів законодавства в галузі державного експортного контролю, встановлення наявності в них відповідних систем внутрішньофірмового експортного контролю та організаційних документів, які регламентують роботу цих систем;

визначення можливості видачі дозволів на право експорту, імпорту товарів чи висновків на право транзиту товарів або проведення переговорів, пов'язаних з укладанням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) на здійснення міжнародних передач товарів, а також доцільності скасування або зупинення дії цих дозволів (висновків) у разі виявлення фактів порушення законодавства в галузі державного експортного контролю;

визначення можливості надання суб'єктам здійснення міжнародних передач товарів імпортних сертифікатів, а також доцільності скасування або зупинення дії цих документів у разі виявлення фактів порушення законодавства в галузі державного експортного контролю;

визначення можливості проведення реєстрації суб'єктів господарювання, державних замовників з державного оборонного замовлення, які мають намір здійснювати міжнародні передачі товарів, у тому числі реєстрації юридичних чи фізичних осіб України, що мають намір провадити посередницьку (брокерську) діяльність, пов'язану з міжнародними передачами товарів військового призначення, у центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю;

визначення можливості внесення до Кабінету Міністрів України пропозиції щодо надання ним суб'єктам господарювання та державним замовникам з державного оборонного замовлення повноважень на право здійснення експорту, імпорту товарів військового призначення та товарів, які містять відомості, що становлять державну таємницю;

визначення належності товарів до матеріальних носіїв секретної інформації та грифу секретності цих носіїв;

визначення інших чинників, які можуть сприяти обґрунтованому прийняттю рішень у галузі державного експортного контролю.

Експертами не можуть призначатися представники фірм чи організацій, заінтересованих у висновках експертизи. Тривалість експертизи не повинна перевищувати 30 днів з дня подачі усіх необхідних документів до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, а в разі, коли потрібне додаткове міжвідомче узгодження, - після завершення такого узгодження.

3. Єдиний список

Порядок здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів подвійного використання визначає процедури здійснення державного контролю за міжнародними передачами:

товарів подвійного використання, внесених до Єдиного списку товарів подвійного використання (Постанова КМУ № 86);

товарів, не внесених до Єдиного списку товарів подвійного використання, у випадках, визначених статтею 10 Закону України "Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання" (При отриманні центральними органами виконавчої влади, що здійснюють державний експортний контроль, інформації про наміри або можливість використання будь-яких товарів, не внесених до списків, у державах, що є їх кінцевими споживачами, для розроблення, виробництва, складання, випробування, ремонту, технічного обслуговування, модифікації, модернізації, експлуатації, управління, зберігання, виявлення, ідентифікації або для розповсюдження зброї масового знищення чи засобів її доставки зазначені органи зобов'язані поінформувати про це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, який має право у зв'язку з цим застосовувати до таких товарів процедури державного експортного контролю).

Структура позиції Єдиного списку

<ul style="list-style-type: none">➤ Розділ 0: Ядерні матеріали, установки та обладнання➤ Розділ 1: Матеріали, хімікати, "мікроорганізми" та "токсини"➤ Розділ 2: Оброблення матеріалів➤ Розділ 3: Електроніка➤ Розділ 4: Комп'ютери➤ Розділ 5: Частина 1: Зв'язок➤ Розділ 5: Частина 2: Захист інформації➤ Розділ 6: Оптика і лазери➤ Розділ 7: Навігаційні системи та авіаційна електроніка➤ Розділ 8: Морські транспортні засоби➤ Розділ 9: Рушійні системи, космічні апарати та обладнання до них	<ul style="list-style-type: none">➤ А – Системи, обладнання та компоненти➤ В – Обладнання для випробування, контролю та виробництва➤ С – Матеріали➤ D – Програмне забезпечення➤ E – Технології
--	--

<ul style="list-style-type: none">➤ 001-099 Вассенаарська домовленість➤ 101 – 199 Режим контролю ракетних технологій➤ 201 – 299 Група ядерних постачальників➤ 301 – 399 Австралійська група➤ 401 – 499 Конвенція про заборону хімічної зброї➤ 501 – 899 Зарезервовано➤ 901 - 999 Національний контроль
--

Загальні вимоги до роботи з Єдиним списком. Товари, що призначені або модифіковані для військового використання, наведені у Списку товарів військового призначення, міжнародні передачі яких підлягають державному контролю, що є додатком до Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20 листопада 2003 р. № 1807 (далі - Список товарів військового призначення).

Контроль за товарами, наведеними у Списку, також поширюється на будь-які товари, не внесені до нього (включаючи установки), які містять один контрольований компонент або більше, що є основним елементом таких товарів і може бути вилученим або використаним в інших цілях.

Особлива примітка.

Для прийняття рішення про те, чи є контрольований компонент або компоненти основним елементом товару розглядаються показники кількості, вартості та технологічного ноу-хау, а також інші особливі обставини, які можуть віднести контрольований компонент або компоненти до основного елементу товару.

Товари, наведені у Списку, включають як нові, так і ті, що були у використанні.

У деяких випадках для зручності ідентифікації хімічних сполук або їх сумішей у цьому Списку зазначаються найменування хімічної сполуки та її реєстраційний номер Хімічної реферативної служби (CAS-номер, Chemical Abstracts Service). Хімічні сполуки, які мають однакову структурну формулу (включаючи гідрати), підлягають контролю незалежно від найменування та CAS-номеру. CAS-номери не можуть бути використані як однозначні ідентифікатори, оскільки деякі форми хімічних сполук, наведених у Списку, мають різні CAS-номери, як і суміші, до складу яких вони входять.

Міжнародні передачі "послуг та робіт", пов'язаних з "розробкою", "виробництвом", "використанням", складанням, випробуванням,

“модифікацією” та модернізацією виробів, обладнання, матеріалів, “програмного забезпечення” і “технологій”, наведених у Списку, підлягають контролю у тому самому обсязі.

4. Відповідальність в галузі експортного контролю

З метою запобігання правопорушенням у галузі державного експортного контролю центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, а також центральні органи виконавчої влади в межах своїх повноважень мають право проводити розслідування, пов'язані з порушеннями законодавства в галузі державного експортного контролю, у тому числі перевірки доставки до кінцевих споживачів товарів, відповідності їх фактичного використання заявленим цілям та відповідності законодавству документації, на підставі якої здійснено міжнародну передачу товарів.

У разі виявлення порушень законодавства в галузі державного експортного контролю, зазначені центральні органи виконавчої влади інформують про це центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю.

За наявності достатньої інформації про намір вчинення або про вчинення встановленими чи невстановленими особами кримінальних правопорушень, предметом яких є товари, що підлягають державному експортному контролю, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, інформує про це відповідні органи досудового розслідування.

Порушеннями вимог законодавства в галузі державного експортного контролю є:

здійснення міжнародних передач товарів без отримання в установленому порядку дозволів, висновків чи документів про гарантії або здійснення таких передач на підставі дозволів, висновків чи документів про гарантії, отриманих шляхом подання підроблених документів чи документів, що містять недостовірні відомості;

укладання зовнішньоекономічних договорів (контрактів) стосовно міжнародних передач будь-яких товарів або участь у їх виконанні в будь-який інший спосіб, ніж передбачений цим Законом, якщо суб'єкту господарювання стало відомо, що такі товари можуть бути використані іноземною державою або іноземним суб'єктом господарської діяльності з метою створення зброї масового знищення чи засобів її доставки;

здійснення міжнародної передачі товару, незважаючи на те, що суб'єкту господарювання стало відомо, що товар буде використано в інших цілях або іншим кінцевим споживачем, ніж це було визначено в зовнішньоекономічному договорі (контракті) чи пов'язаних з ним документах, на підставі яких було отримано дозвіл, висновок або міжнародний імпортерний сертифікат;

навмисне приховання відомостей, які мають значення для вирішення питання про надання дозволу, висновку чи міжнародного імпортного сертифіката;

здійснення міжнародних передач товарів з порушеннями умов, визначених у дозволах, висновках чи міжнародних імпортних сертифікатах, у тому числі після внесення без погодження із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, змін до зовнішньоекономічного договору (контракту), що стосуються найменувань та реквізитів експортерів, імпортерів, посередників та кінцевих споживачів, а також найменувань товарів, зобов'язань про їх кінцеве використання та надання відповідних документів про гарантії;

проведення переговорів, пов'язаних з укладенням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) стосовно здійснення експорту товарів, на поставки яких до відповідної іноземної держави встановлено часткове ембарго, виходячи з міжнародних зобов'язань України, без отримання відповідного позитивного висновку центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю;

неподання або несвоєчасне подання центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, звітів та відповідних документів про підсумки проведення переговорів, зазначених у абзаці восьмому цієї статті, а також про фактично здійснені експорт та імпорт товарів на підставі отриманих дозволів, висновків чи міжнародних імпортних сертифікатів, а також про використання цих товарів у заявлених цілях;

створення перешкод для виконання службових обов'язків посадовими особами центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, та інших державних органів, що здійснюють державний експортний контроль, під час виконання ними своїх службових зобов'язань або невиконання законних вимог цих осіб;

безпідставна відмова в наданні інформації та документів, які вимагаються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, або іншим державним органом, що здійснює державний експортний контроль у межах своїх повноважень, їх навмисне викривлення або приховування;

навмисне знищення документів, пов'язаних з укладанням та виконанням зовнішньоекономічних договорів (контрактів) стосовно здійснення міжнародних передач товарів, на підставі яких були отримані дозволи, висновки чи міжнародні імпортні сертифікати, до закінчення строку їх зберігання.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного експортного контролю, накладає на суб'єктів здійснення міжнародних передач товарів - юридичних осіб штрафи за вище перелічені порушення.

